

Van vredesduif tot stadse verschoppeling

Grijs

DIERENWELZIJN

Foto – Sandro Kortekaas

Van de vroegere beeldvorming van de duif als symbool van de Heilige Geest en van liefde, vrede en vrijheid is tegenwoordig in onze steden weinig meer over. Als men over duiven praat, komt meestal alleen de overlast ter sprake die sommigen ondervinden. Termen als vliegende ratten, mestbakken en ziektebommen worden vaak gebezigd door mensen die beroepshalve stadsduiven bestrijden. Zij hebben financieel belang bij een negatief imago van de duif, opdat verdelgingsacties worden vergemakkelijkt. Het is overigens een fabeltje dat mensen ziek zouden kunnen worden van duiven.

Stadsduiven zijn nakomelingen van verdwaalde postduiven. In sommige steden draagt maar liefst 50 tot 75% van de stadsduiven wedstrijdringen, wat betekent dat ze niet naar de hokken van duivenmelkers zijn teruggekeerd na wedvluchten. Postduiven, en dus ook de stadsduiven, zijn rotsduiven, die van nature graag op rotsen leven. Ze zitten, slapen en nestelen dan ook niet in bomen en bossen, maar trekken naar de steden waar de stenen huizen en gebouwen als 'rotsen' voor ze fungeren. Monumentale panden met veel ornamenten, nissen en richels zijn favoriete namaakrotsen voor de duiven. Maar hieraan kleven letterlijk enkele bezwaren. Als een groep duiven zich op een aantrekkelijk gebouw vestigt, kunnen duivenpoep en verstopte afvoeren door nesten een probleem vormen.

Wrede bestrijding

Om de problemen te bestrijden worden stadsduiven in Nederland massaal bestreden door middel van afschot en wegvangacties. Afschot vindt doorgaans 's avonds of 's nachts in het donker plaats en bij voorkeur tijdens regenval en/of onweer. De duiven worden dan genadeloos uit dakgoten en van daken geschoten. Dit bloederige en buitengewoon wrede schouwspel wordt meestal niet opgemerkt door buurtbewoners die op dat moment met dichte

ramen televisie kijken of liggen te slapen. De volgende dag getuigen bloedsporen op gevels en aangeschoten duiven die nog door goten kruipen van het tafereel dat zich eerder die nacht heeft afgespeeld. Ook vangacties met behulp van vangkooien vinden gewoonlijk buiten het gezichtsveld van iedereen plaats. Onttrokken aan het zicht van bewoners worden op platte daken van flats of hoge gebouwen tientallen kooien geplaatst waarin duivenvoer wordt gestrooid. Lokduivinnen in enkele kooien trekken vogels uit de hele omgeving aan. In de brandende zon of tijdens regen en wind zitten de gevangen vogels soms dagenlang zonder enige beschutting en zonder drinkwater te wachten op hun dood. Voor sommige is het dan niet meer nodig om te worden vergast, doodgeslagen of gewurgd.

Nieuwe wetgeving

Sinds de invoering van de Flora- en faunawet in april 2002 is het gebruik van lokvogels en netten om duiven te vangen streng verboden. Ook het afschieten van duiven of het vangen van duiven met vangkooien kan niet meer ongelimiteerd plaatsvinden. Hiervoor is een vergunning nodig, die alleen door de provincie kan worden verstrekt. Zo'n vergunning is aan voorwaarden gebonden en kan slechts

worden verkregen wanneer geen andere bevredigende oplossing bestaat. In de praktijk blijkt dat vergunningen zelden worden aangevraagd en dat de meeste vangacties illegaal plaatsvinden. Ook afschot binnen de bebouwde kom gebeurt vaak zonder vergunning. Aangifte bij de politie van deze overtredingen wordt nogal eens bemoeilijkt doordat dienstdoende agenten geen kennis hebben van de Flora- en faunawet. Ook heeft nog geen enkele gemeente of officier van justitie in Nederland de illegale stadsduivenvaarders en -jagers beboet of ter verantwoording geroepen.

Landelijke Werkgroep Duivenoverlast

Om tegenwicht te bieden aan deze praktijken is acht jaar geleden de Landelijke Werkgroep Duivenoverlast (LWD) opgericht.

Foto – Stefan Gross

Duiventil in Rotterdam, foto's – Stefan Gross

Interieur

Exterieur

De LWD is een vrijwilligersorganisatie die zich bezighoudt met het adviseren van particulieren, bedrijven, gemeenten en andere overheidsinstanties over effectieve en dier-vriendelijke methoden om overlast van stadsduiven te verminderen en te voorkomen. De LWD wijst erop dat het vangen en doden van duiven niet leidt tot een structurele oplossing van eventuele overlast van stadsduiven. Het wegvangen en doden van duiven betekent alleen maar een lege plek die weer snel zal worden opgevuld door nieuwe exemplaren. Door versnelde reproductie van overgebleven vogels na het wegvangen en doden kan de populatie stadsduiven zelfs groter worden dan vóór het wegvangen het geval was! Dit is ook aangetoond door diverse wetenschappelijke onderzoeken. Door bestrijdingsacties worden namelijk hoofdzakelijk volwassen duiven uit de populatie verwijderd. Hierdoor krijgen de jonge (en vruchtbaardere) duiven betere vestigingskansen en daarmee een hogere overlevingskansen. Het doden van duiven leidt zodoende tot een verjonging van de populatie, die zich in aantal snel herstelt.

Risico onderzoek

Vogelvangbedrijven sluiten vaak lucratieve contracten af om meerdere keren per jaar op dezelfde locaties duiven weg te vangen onder het mom de risico's voor de volksgezondheid te beperken. Van een werkelijk gevaar voor de gezondheid van mensen is echter helemaal geen sprake. Onderzoek uitgevoerd door de Universiteit van Utrecht heeft uitgewezen dat stadsduiven geen ziekten overbrengen op mensen. In diverse Nederlandse steden zijn stadsduiven onderzocht en ondanks een soms verfromfaaid verenkleed en potenletsel bleken de meeste in een goede conditie te verkeren. Daarnaast ontbraken ziekteverwekkers die voor mensen schadelijk zouden kunnen zijn.

Andere aanpak

In plaats van verdelgingsacties pleit de LWD voor een andere aanpak. Enerzijds kunnen duiven worden geweerd door op een juiste manier draden, pennen en netten op bepaalde plaatsen aan te brengen, anderzijds kunnen ze worden opgevangen in een duivenverblijf in de buurt van de overlastlocatie. In Rotterdam is vorig jaar de eerste gemeentelijke duiventil op het dak van een wooncomplex geïnstalleerd. Deze biedt plaats aan 150 stadsduiven, die in de til kunnen slapen, nestelen en broeden. De gelegde eieren kunnen eenvoudig worden vervangen door gipseieren, waardoor het aantal stadsduiven in die omgeving wordt beheerst. Bovendien verdwijnt de overlast doordat de duiven in de til slapen, poepen en nestelen. Verstoppte afvoeren door verlaten nesten behoren voortaan net als besmeurde gevels en bevuilde vensterbanken tot het verleden. In Duitsland wordt het duivenprobleem al sinds 1995 in diverse steden op deze diervriendelijke en doeltreffende manier aangepakt. Aken en Augsburg liepen hierin voorop. De stadsduiven vervuilen massaal hun stekjes in tochtige nissen en vochtige dakgoten voor een droog en beschut plekje in een til. In één til worden jaarlijks een paar honderd eieren vervangen door gipseieren en iedereen is tevreden, zowel omwonenden als gemeentebestuur en dierenvrienden.

Goede verzorging duiven

De LWD begeleidt in Nederland de duiventilprojecten. De Rotterdamse duiventil, ontworpen door de Duitse kunstenaar Stefan Gross, is vorig jaar in werking getreden. Momenteel wonen bijna alle stadsduiven uit de omgeving in de til. Binnenin zijn broedhokken gemaakt met broedschalen waarin de duiven kunnen nestelen en broeden. Er zijn veel zitstokjes

waarop de duiven die niet broeden kunnen zitten en slapen. En op de vloer van de til staat naast een waterbak een grote voederbak met een mix van granen en erwten. Het kwalitatief hoogwaardige duivenvoer komt de stadsduiven ook ten goede. Voor hen geen vette frieten en resten van broodjes en hamburgers meer, maar een gezonde vegetarische hap van gemengd graan. De duiven in de til zien er dan ook prachtig uit. Geen vette veertjes en kale nekjes, maar een mooi waterdicht, glad-gestreekt verenkleed. Bovendien kunnen dieren met misvormde pootjes en teentjes, veroorzaakt door draden en touwen die tussen de duiventenen verstrikt raken en de pootjes afknellen, in de til meteen worden behandeld door de vrijwilligers die de til schoonhouden en de vogels dagelijks van vers water en eten voorzien.

Meer steden met tillen

In Amsterdam worden dit jaar twee duiventillen geplaatst. De duiven van de Dam kunnen dan voortaan op het dak van de parkeergarage van de Bijenkorf een riant onderkomen vinden. Wethouder Frankfurter heeft bovendien het zinloze vangen en doden van stadsduiven in het centrum van Amsterdam verboden. Als eerste duifvriendelijke bestuurder in Nederland verdient hij hiervoor een groot compliment! Ook in Zutphen zullen binnenkort alle stadsduiven onderdak kunnen vinden in drie duivenverblijven in het centrum van de stad. De eerste van de drie zal in het najaar worden geopend. Hopelijk zullen veel steden dit goede voorbeeld volgen en wordt het de stadsduiven in de toekomst gegund om in vrede, vrijheid en welzijn te leven. ■

Marleen Drijgers

Landelijke Werkgroep Duivenoverlast, www.duivenoverlast.nl